

AL MAR MARAGALL

Projecte Educatiu

Literari Musical

PRIMÀRIA i ESO

CONTINGUTS

PRESENTACIÓ PROJECTE <i>AL MAR MARAGALL</i>	Pàg.2
Sobre JOAN MARAGALL	Pàg.4
Sobre ELS POEMES	Pàg.7
TEXTOS MUSICATS amb ellaços de youtube	Pàg.8
Sobre el DEBAT – COL·LOQUI – INTERVENCIONS – INTERACCIÓ amb l’alumnat	Pàg.14
OBJECTIUS FINALS	Pàg.14
WEBGRAFIA i ENLLAÇOS D’INTERÈS	Pàg.15
CONTACTE i ENLLAÇOS	Pàg.16

El poeta Joan Maragall en "Seguit de vistes al mar" descriu el seu estimat paisatge marítim amb puresa i calma, arribant a l'exaltació.

Els deu poemes musicats ens porten a un intens i dolç passeig per colors, olors i sons plens d'essència mediterrània.

Aquest és el Projecte Pedagògic i Artístic Literari-Musical **AL MAR MARAGALL**, un recull d'onze poemes d'en Joan Maragall, dedicats AL MAR, musicats per l'Anna Martínez, per veu, guitarra, cello, percussions i efectes sonors. En ells es reuneixen diferents estils moderns com bossa nova, valset mariner, ritme pop, entre d'altres, que fusionats amb influències del clàssic, fa que siguin cançons d'un so i caràcter propers per l'alumnat jove adolescent.

La presentació és en forma de **CONCERT participatiu**, on els alumnes formen part de la mateixa actuació i poden recitant cada poema abans que siguin interpretats pels músics. La música és interpretada per **POETIC TRIO**.

Inclou una breu introducció de cada poema des de la mirada de Joan Maragall. La presentació, d'1 hora aproximadament, és acompanyada d'imatges projectades, escollides i preparades per a cada cançó, totes referents al MAR. Finalment es tanca l'acte amb una petita intervenció – col·loqui dels alumnes i/o professorat i músics, amb qüestions que hagin sortit durant el procés de treball i/o durant el Concert.

POETIC TRIO

Anna Martínez – veu i guitarra

Sandrine Robilliard – violoncel

Jorge Quesada – percussions i efectes sonors

Som un grup de Cambra format per veu-guitarra, violoncel i percussions – efectes sonors.

La poètica ens captiva al camp de l'emoció i toquem des de l'amistat, des de la sinceritat, i sobretot, amb **l'ÀNIMA**.

La nostra formació acadèmica individual ha estat molt diversa, clàssica, jazzística, pop amb influències llatines i orientals, etc. i això aporta un gran riquesa i qualitat a tots els nostres temes i als nostres Projectes: **FUSIÓ i LIRISME**.

Enllaç web:

<https://annamartineznorberto.com/projectes/poetic-trio/>

Enllaç del Concert Resumit en el Festival Internacional de Música religiosa de Vic

https://www.youtube.com/watch?v=nqOBPQYjA_0

Sobre JOAN MARAGALL

- CONTEXT HISTÒRIC, BIOGRAFIA i CARÀCTER del poeta:

Joan Maragall i Gorina neix el 1860 a Barcelona i mor el 1911 a la mateixa ciutat. En aquest període d'història viu l'últim tram del regnat d'Isabel II, el sexenni democràtic, la primera República i el regnat de nou de la família borbònica amb Alfons XII i després amb Alfons XIII, la Restauració.

És en aquest període on a Catalunya existeixen dinàmiques polítiques diferents a la resta d'Espanya. Els partits conservador i liberal perden el seu domini per l'entrada de dues forces, el republicanisme i el catalanisme. Entre uns i altres fan esquarterar el sistema de la Restauració.

Durant aquest temps, la ràpida industrialització transforma Barcelona i els seus voltants, augmentant notablement la població per necessitat de mà d'obra. Les fàbriques imposen unes condicions de treball molt dures, el que fa que es produeixin tensions entre obrers i treballadors, que acaben desembocant en conflictes socials violents. Aquests fets es varen sumar a unes altres tensions que provocaren a la setmana del 26 de juliol al 2 d'agost de 1909 "La Setmana Tràgica a Barcelona".

L'enviament de tropes per lluitar al Marroc, en la Guerra de Melilla, va provocar aixecaments populars, amb el suport parcial d'alguns partits i sindicats: vagues, manifestacions i accions violentes, assassinats, crema d'edificis religiosos, crema d'infraestructures, vandalisme...

Els resultats van ser: la declaració de l'estat de guerra i repressió policial, procés militar quasi a 2.000 persones, 2.000 exilis a França i forta repercussió internacional amb dimissió del President Antoni Maura. Més de 100 morts, afusellaments, i molts ferits...

Joan Maragall és un autor que s'emmarca dins del moviment del Modernisme. Serà un intel·lectual del seu temps i tota la seva obra literària adquirirà una dimensió transcendent, rebutjant la situació social, política i literària que fins el moment caracteritzava la societat espanyola de la Restauració. Els personatges modernistes com ell, critiquen la falta de modernitat, ja que la Renaixença destacava per la seva tendència conservadora, i es planteja l'objectiu comú de modernitzar el país a través de la cultura. La idea de modernitat no s'havia plantejat en poesia des del segle XV i es trenca amb el "viure de glòries passades" amb una relativització dels valors estètics. Els modernistes aportaran a Catalunya tot allò que els sembla modern, introduiran molts moviments estètics diferents i es recuperaran les propostes nacionalistes. La idea de "caràcter o ànima del poble" establirà una cultura catalana moderna, i això exigirà una reformulació del llenguatge literari per tal d'acostar-lo a la llengua parlada i, per tant a la realitat. S'oposen a la retòrica heretada i cercaran la simplicitat.

Des del Modernisme, es proposa recuperar la capacitat de mobilització del poeta, d'acomplir una funció emblemàtica per a la col·lectivitat, de representar els ideals de futur, de donar sentit a la lluita. Són molts els elements que ajuden a modelar les noves posicions estètiques: la natura; les forces vitals; l'exaltació de la vida i de l'energia individual i col·lectiva; la defensa del sentiment i de la naturalitat enfront del preciosisme i l'artifici; l'atenció a la dimensió social de l'art, a la seva connexió amb el poble amb la poesia popular i amb el nacionalisme.

S'evoluciona cap al Vitalisme, es posa de moda a la segona meitat de 1890 i s'ha d'entendre com una via d'evolució del Simbolisme. Maragall és impulsor d'aquest gir i el referent poètic més important d'aquests anys, per la seva obra i per la seva gran influència. Va ser el primer a Espanya en parlar de Nietzsche - pensador alemany que representa l'entusiasme vitalista i la filosofia moderna - en els seus articles en "L'Avenç" i en els seus poemes.

Maragall, preocupat pels successos de l'època busca la manera d'influir sobre la societat a través de les temàtiques dels seus textos de narrativa i a través dels articles en "La Veu de Catalunya" i "Diario de Barcelona", on hi feia reflexions queixant-se dels extremismes a banda i banda. Les temàtiques dels seus textos: vida i mort, els avenços tècnics, els conflictes socials, la modernitat de la cultura, el terrorisme, la relació entre Catalunya i Espanya...temes que continuen presents avui en dia. La seva vida i obra aniran lligats fins la seva mort.

Alguns artistes de la mateixa època, com Ramon Casas, Joaquim Ruyra o Josep Pla, el descriuen com una persona elegant, pensativa, dolça, creient, optimista i feliç. També diuen d'ell que passà per la vida encisat, sempre disposat a entrar en un estat d'emoció davant de les meravelles de l'existència.

Si la poesia dels seus contemporanis era una revolta contra la vida, ple d'obstacles i de misèria, ell preserva sempre un optimisme infinit.

En 1888, Joan Maragall publica "L'Oda infinita" en la revista "La Il·lustració Catalana" i serà aquest poema que marcarà un abans i un després en la seva trajectòria poètica. A partir d'aquest moment presentarà al lector els fonaments de la seva teoria poètica: **teoria de la paraula viva**. Aquesta teoria defensa que els poetes són els únics que posseeixen la virtut de retornar el seu autèntic sentit a les paraules, perquè són els únics que conserven intacta la capacitat d'emocionar-se i en conseqüència, la poesia s'entén com l'Art de l'emoció.

En 1895, estructura la seva poesia per primera vegada en el recull "*Poesies*", on col·loca a l'inici "*L'Oda infinita*" i deixa pel tancament final "*Excelsior*". Aquesta estructura ordenada permetrà al lector llegir un programa literari i existencial alhora.

De tota la seva obra extensa i brillant, farà referència a "Vistes al mar", de 1901 i "Seguit de les vistes al mar" ("Seqüències"), de 1911.

Sobre ELS POEMES

- TEMÀTICA: paisatge Mediterrani, natura. Caldes d'Estrac i Blanes
- INSPIRACIÓ en la natura. Elements i colors:
 - **El mar:** l'aigua, les ones, la platja, la calma, les barques – BLAU - BLANC
 - **El cel i el temps:** el sol, la llum, la lluna, la resplendor, els núvols, la pluja, la tempesta – BLAU – GRIS - NEGRE
 - **El serrat:** la ginesta, els pins, la vista – GROC - VERD
 - **Els sentits:** l'olor, la vista, el tacte, l'olfacte
 - **L'hora:** matinada, migdia, cap vespre, nit
 - **Les estacions:** comença els poemes amb el retorn de la primavera amb el Prefaci i La Ginesta, després evoca l'estiu i per últim la tardor. Cada estació, uns colors concrets
- RESULTAT: poesia descriptiva, poema paisatgístic

TEXTOS MUSICATS

SEQÜÈNCIES “Seguit de les vistes al mar”

PREFACI

*Tot ho torno a trobar: una per una
les barques en son lloc, i els pescadors;
la platja, al vespre, igual, plena d'olors,
i la mar rebolcant-se al clar de lluna.*

I – LA GINESTA - <https://www.youtube.com/watch?v=itN-ojSBk0s>

*La ginesta altra vegada!
La ginesta amb tanta olor!
És la meva enamorada
que ve al temps de la calor.*

*Per a fer-li una abraçada
he pujat dalt del serrat:
de la primera besada
m'ha deixat tot perfumat.
Feia un vent que enarborava,
feia un sol molt resplendent:
la ginesta es regirava
furiosa al sol rient.*

*Jo la prenc per la cintura:
l'estisora va en renou
desflorant tanta hermosura
fins que el cor me n'ha dit prou.*

*Amb un vímet que creixia
innocent a vora seu
he lligat la dolça aimia
ben estreta en un pom breu.*

*Quan l'he tinguda lligada
m'he girat de cara al mar...*

*M'he girat al mar de cara,
que brillava com cristall;
he aixecat el pom enlaire
i he arrencat a córrer avall.*

II – AL MIGDIA - <https://www.youtube.com/watch?v=I9rx4YLvsHI>

*La mar estava alegre, aquest migdia:
tota era brill i crit i flor d'escuma,
perquè feia molt sol i el vent corria.*

*Al lluny se veia un gran mantell de bruma.
Damunt les ones, amb les veles dretes,
Les barques hi brincaven com cabretes.*

III – AL SOL PONENT

*Flameja al sol ponent l'estol de veles,
en el llunyà confí del cel i l'aigua.
La mar, inquieta, com un pit sospira
en la platja reclosa i solitària.*

*D'on pot venir la inquietud de l'ona?
Ni un núvol en el cel... ni un alè d'aire...
D'on pot venir la inquietud de l'ona?
Misteri de la mar! L'hora és ben dolça.*

Flameja, al sol ponent, l'estol de veles!

IV – EL PI D'ESTRAC – <https://www.youtube.com/watch?v=TVulQ-uyvws>

*Aquest és aquell pi com una catedral
que vora de la mar s'està secularment
bevent l'aire i la llum amb copa colosal
que mai travessa el sol ni la pot moure el vent.*

*Immòbil beu els aires amb una remò igual
a aquella que en la platja ressona eternalment,
i llença una gran ombra en l'hora migdia
posant fred i tenebra al cor del dia ardent.*

*Jo, a l'hora de la sesta, m'hi solc aixoplugar
de la mortal carícia del sol roent d'estiu,
i veig arràn de terra la calda tremolar
entorn; i a sobre sento milers d'aucells; i enllà
la mar, que brilla i riu.*

V – EL CANT DE LES ONADES - https://www.youtube.com/watch?v=F_kRJzs7RLg

*Allà a les llunyanies de la mar
s'aixecava la lluna solitària.
Un himne sense mots, acompassat,
li cantaven les ones a la platja.*

*El cel tot llis i tot descolorit,
s'escoltava el cantar de les onades;
i la terra enfosquint-se a poc a poc,
sense veu, sense vent i sense gales,*

*semblava submergir-se en el no-res
davant el cel i el mar il·luminant-se
al bes de la lluna, a cada instant més clar,
i la remor creixent de les onades.*

VI – LA TARDOR - <https://www.youtube.com/watch?v=dYqmD-K6WBw>

Comença la tardor damunt dels camps.

*Al pas dels caminants, s'alcen grans vols d'aucells
en l'aire núvol i amb tristor...*

Els pàmpols se fan vells:

Sols als pins és eterna la verdor.

VII – POBRA MAR BLAVA! - https://www.youtube.com/watch?v=5_4L-mNbktc

*Tot plegat mar i cel s'han ennegrit,
s'hi ha estès com una gran fumera:
tot era pluja i vent... I s'ha enfosquit,
ja res ha sigut lo que abans era,
sinó un confós neguit
amb un soroll de caos...*

.....

*Per sobre el mar, arrossegant,
la cortina furienta se n'anava.
Fugia en un instant:*

algú l'enretirava.

*I ha aparegut el mar, que la rojor
de les rieres en tacava la blavor,
i tot esborronat, que panteixava
amb un panteix seguit i sord...*

Tot el cel se movia i clarejava...

*I una veu tendra ha dit: -Mira la mar! –
i: -Ai! la mar! –*

*Mes la pluja s'hi espessia
altra volta. (-Ai! la mar!... Mira la mar!... -)*

*La riera, revolta,
s'hi eixamplava endins fins no sé on...
Ja no hi havia mar:
la terra se n'hi entrava...
sempre aquell panteix seguit, pregon.*

*(Ai! la mar! i ai! la mar!...)
Pobra mar blava!*

“ Vistes al Mar”

IV - MAR ESCUMEJANTA! - <https://www.youtube.com/watch?v=btz5RxhwHiY>

*El vent se desferma
i tot el mar canta.
Mar brava, mar verda, mar escumejanta!*

*L'onada s'adreça;
venint s'ageganta,
avença i s'acosta
callada que espanta.*

*L'escuma enlluerna,
l'onada s'esberla
i cau ressonanta.
Mar brava, mar verda, mar escumejanta!*

III – ELS PINS I EL MAR - <https://www.youtube.com/watch?v=GDpCHU3bxil>

*El cel ben serè
toma el mar més blau,
d'un blau que enamora
al migdia clar:
entre'ls pins me'l miro...*

*Dues coses hi ha
que'l mirar-les juntes
me fa el cor més gran:
la verdor dels pins,
la blavor del mar.*

Sobre el DEBAT – COL·LOQUI – INTERVENCIONS – INTERACCIÓ amb l'alumnat després del concert

- QÜESTIONS SOBRE EL POETA
- CURIOSITATS SOBRE EL PROCÉS DE COMPOSICIÓ I ASSAJOS
- CURIOSITATS SOBRE ELS INSTRUMENTS: guitarra, cello, veu i percussions
- PREGUNTES RELACIONADES SOBRE LES IMATGES I LA TEMÀTICA

OBJECTIUS FINALS

Els objectius principals d'aquest projecte dins de l'aula (preparació prèvia) i dins del Concert són:

- DESCOBRIR els poemes d'en Joan Maragall i el personatge dins del marc històric
- TREBALLAR els textos del poeta
- APRENDRE'LS DE MEMÒRIA individualment o en grup
- RECITAR-LOS a classe i en les intervencions dins del Concert
- ESCOLTAR, sentir i comprendre la unió entre "text i música"
- ENTENDRE "la paraula" com a part necessària d'expressió, dins del so (música), a través del joc del ritme sil·làbic de cada cançó
- CONÈIXER els instruments escoltats en el Concert
- GAUDIR de la música en directe
- INTERACTUAR amb els músics i formar part de la Performance

WEBGRAFIA I ENLLAÇOS D'INTERÈS

WIKIPEDIA

https://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Maragall_i_Gorina

JOAN MARAGALL, la paraula il·luminada

[http://www.joanmaragall.cat/uploads/programacio/exposicions/expo_ilc_moja/exposici%C3%B3%20Joan%20Maragall%20dossier%20did%C3%A0ctic%20\(2\).pdf](http://www.joanmaragall.cat/uploads/programacio/exposicions/expo_ilc_moja/exposici%C3%B3%20Joan%20Maragall%20dossier%20did%C3%A0ctic%20(2).pdf)

Associació d'escriptors en llengua catalana

http://www.escriptors.cat/autors/maragallj/pagina.php?id_sec=2069

ENLLAÇOS D'INTERÈS

Arxiu Maragall

<http://www.joanmaragall.cat/ca/contacte>

Palau Moja

<https://palaumoja.com/coneix/>